

scationes dei. Sic enim qui gloriatur: non in seipso: sed in domino gloriatur: hymnusque eructatur. Sed iam quia didicit: et laudavit doctorem deum: deinde vult docere.

Alia lra
qui tuu.
tequitas.

Pronunciabit: inquit: lingua mea eloquia tua: quia omnia mandata tua iudicia. Quia hec se pronunciatu dicit: vniuersus minister fit verbi. Quis enim deus doceat intrinsecus: tamen fides ex auditu est.

Et quomodo audiuit nisi a predicante? Reges enim: quia deus dat incrementum: ideo non est plantandum neque rigandum. Scit enim que picula secutura sint a contradicentibus et psequeutibus: cum fuerit pronunciatu eloqui oru dei: propter quod adiunxit.

Alia lra
luer.
oniã.

Fiat manus tua vt saluus me facias: quia mandata tua elegi. Ut non timeat: nec solum cor meum teneret: sed lingua etiam pronunciatu eloquia tua: mandata tua elegi: timoreque amore compressi. Fiat ergo manus tua vt saluum me de manu facias aliena.

Sic autem deus saluos martyres fecit: cum eos in anima non permisit occidi. Nam sine carne vana salus hominis. Potest et sic accipi: fiat manus tua: vt manus dei chustus intelligat: Juxta illud Esaie: Et brachium domini cui reuelatum est: Non enim erat factu vnigenitus cum per eum facta sunt omnia: sed factus est ex semine Dauid: vt esset Iesus: id est saluator qui iam erat creator.

Sed cum familiare sit scripture: fiat manus tua: et facta est manus domini: nescio vtrius possit huius sensus in eis locis omnibus obtineri. Sane vbi audiamus quod sequitur.

Concupiui salutare tuum domine: Etiam nolentibus omnibus inimicis salutare dei nobis christu occurrat. Ipse se concupisse iusti antiqui veracissime confitentur: Ipse concupiuit ecclesia venturu de visceribus matris: Ipse concupiscit ecclesia venturu a dextera patris. Subiungit autem huic sententia.

Et lex tua meditatio mea est. Quia lex prohibet testimoniu christo. Sed in hac fide cum corde creditur ad iusticiam: ore confessio fit ad salutem: fremant gentes: populi meditentur inania: occidatur certe caro dum predicat te.

Quiet anima mea et laudabit te: et iudicia tua adiuuabunt me. Iudicia quippe illa sunt que tempus erat: vt inciperent a domo domini. Sed adiuuabunt me inquit. Et quis non videat quantum adiuuerit ecclesiam sanguis ecclesie: quanta ex illa sementie seges toto orbe surrexerit: Nouissime prorsus aperit se: et que persona per totum

psalmu loquebatur ostendit. **E**rauit: inquit: sicut ovis perdita: quere seruum tuum quia mandata tua non sunt oblitus.

Alia lra.
que perijt.

Nonnulli codices non habent quere: sed: viuifica. Una quippe syllaba interest: que inter se i greco distat: ΗΘΟΥ et ΗΤΗΘΟΥ: vnde et ipsi codices greci variant. Sed quodlibet horum sit: ovis perdita querat: ovis perdita viuificetur: propter quam pastor eius non agitanouem dimisit in montibus: et eam querens: iudaicis lacerat eam veribus. Sed adhuc querit: adhuc querat ex parte inuenta: adhuc querat.

Ex ea namque parte qua dicit iste: mandata tua non sum oblitus: inuenta est: sed per eos qui mandata dei eligunt: colligunt: diligunt: adhuc querit: et per sui pastoris sanguinem sum atque dispersum in omnibus gentibus inuenit.

Et potuit quantum a domino adiutus: psalmu istum magnu pertractauit et exposuit. Quod profecto melius sapientiores: doctioresque fecerunt: siue facturi sunt. Nec ideo tamen ei nostru deesse debuit ministeriu: maxime id de me flagitantibus fratribus: quibus sum debitor huius officij.

Quod autem de Alphabeto hebreo: vbi octoni versus singulis subiacet litteris: atque ita psalmus totus contextus: nihil dixi: non sit miru: quonia nihil quod ad istum proprie pertineret inueni. Non enim solus habet has litteras. Illud sane sciant qui sunt in greca et latina scriptura (quonia non illic seruatum est) inuenire non possunt: oes octonos versus in hebraicis codicibus ab ea que illis proponitur littera: incipere: Sicut nobis ab eis qui illas nouerunt litteras: indicatum est.

Quod multo diligentius factum est: quam nostri vel latine vel punice quos abecedarios vocant: psalmos facere consueverunt. Non enim omnes versus donec claudat periodus: sed solos primos: ab eadem littera incipiunt quam proponunt.

ExPLICIT Tractatus de psalms: CXVIII. **I**NCIPIT Tractatus de psalms: CXIX. Qui est primus Canticu graduu.

Breuis psalmus est et valde utilis: quem modo nobis cantatum audiui: et cantando respondi. Non diu laborabit in audiendo: nec infructuose laborabit in operando. Est enim sicut eius titulus prenotat: Canticum graduu. Grece scriptum est: αμείβαθμον. Gradus vel descendentiu sunt: vel ascendentiu. Sed gradus quomodo in his psalmis positi sunt ascendentes significant. Intelligam

ergo tanq̄ ascensuri: nec ascensiones pedi-
bus corporalib⁹ queramus: sed sicut i alio
psalmo scriptum est: Ascensiones in corde
eius disposuit: in conualle plorationis in
locum quem disposuit. Dixit ascensiones:
Ubi: Id est in corde. Unde: A conualle
plorationis. Et iam quo ascendat tanq̄ de-
ficit sermo human⁹: nec explicari potest: for-
te nec cogitari. Audistis modo cum apo-
stolus legeret: Qd̄ oculus non vidit: nec
auris audiuit: nec in cor hominis ascendit.
In cor hominis non ascendit: cor hominis
illuc ascendat. Ergo quia oculus nō vidit:
nec auris audiuit: nec in cor hominis ascen-
dit: quomō dici posset: quo ascendendum
est. Ideo cum dici non possit: ait: in locum
quem disposuit. Quid tibi plus dicturus
sum: Aut homo per quē spiritus sanctus lo-
quebat: in locū talē: aut locū talem. Quic-
quid dixerō terrenū cogitas: humo repis:
carnem portas: corpus quod corrumpitur
aggrauat animā: et deprimat terrena inha-
bitatio sensum multa cogitantem. Cui lo-
quor: Quis auditur⁹ ē: Quis capiet: Ubi
erimus post hanc vitam: si in corde ascen-
derimus: Quia ergo nemo sperat aliquem
ineffabilem beatitudinis locum: quem tibi
disposuit: qui ascensiones etiam i corde tuo
disposuit. Sed ubi: In conualle ploratio-
nis. Conuallis humilitatē significat mons:
celsitudinē significat. Est mons quo ascen-
damus spiritualis quedā celsitudo. Et q̄s
est iste mons quo ascendimus: nisi domin⁹
Iesus christus: Ipe tibi fecit patiēdo cō-
uallem plorationis: qui fecit montē manē-
do ascensionis. Quid est vallis ploratio-
nis: Verbum caro factum est: et habitauit i
nobis. Quid est vallis plorationis: Pre-
buit p̄tienti se maxillam: saturat⁹ est op-
probrijs. Quid est vallis plorationis: Co-
laphizatus est: sputis illitus: spinis coro-
natus: crucifix⁹ ē. Hec est vallis ploratio-
nis: vnde tibi ascendendū est. Sed quo ascē-
dendū ē: In p̄ncipio erat verbū et v̄bū erat
apud deum: et deus erat verbum. Ipsum
cū verbum caro factū est: et habitauit i no-
bis. Sic descendit ad te: vt maneret in se.
Descendit ad te: vt fieret tibi cōuallis plo-
rationis: mansit i se vt tibi esset mons ascē-
sionis. Erit inquit Esaias i nouissimis die-
bus manifestus mons domini: patus in ca-
cumine montiū. Ecce quo ascendendū ē:
Sed noli aliquid terrenū cogitare: nec quia
montē audisti: alta quedam cogites terre:
nec cum cum saxum audis: aut petram: ali-

qua duricia a te intelligat: nec cum audis
leonem: cogites feritatem: nec cum audis
agnū: cogites pecus: Nihil horum est i se:
et oīa fact⁹ est p̄ te. Hinc ḡ ascendēduz est:
illuc ascendū ab exemplo ip̄i ad diuinita-
tē ip̄i. Exēplū. n. tibi fecit hūilitādo se. Nā
qui nolebant a cōualle plorationis ascen-
dere: cōp̄ssi sunt ab ip̄o. Prepropere eū
volebant habere ascensum: honores altos
cogitabant: viam hūilitatis nō cōḡscebāt.
Intelligat caritas vestra quod dico: duos
discipulos voluisse ad latera domini: vnū
ad dexterā: alterū ad sinistrā sedere. Vidit
eos domin⁹ p̄propere et p̄postere de hono-
ribus cogitare: cū pu⁹ discere deberēt hu-
miliari vt exaltarent: et ait eis dñs: Potest
bibere calicem quē ego bibiturus suz: Ipe
enim in conualle plorationis bibitur⁹ erat
calicem passionis. Illi autē non attenden-
tes hūilitatem christi: cōprehendere vole-
bant altitudinē christi. Reuocauit illos ad
viam: tanq̄ aberrantes: nō vt negaret illis
qd̄ vellent: sed vt oñderet q̄ venirēt: Itaqz
fratres mei hunc psalmū ascēsionis caute-
mus ascensuri in corde: qz vt ascendamus
descensum est ad nos. Nā vidit scalas Ja-
cob: et in ip̄is scalis demonstrati sunt ei ascē-
dentes et descendētes. Utrūqz vidit. Pos-
sum⁹ putare ascendētes viros p̄ficientes:
descendētes deficientes: qz et reuera inueni-
mus hoc in p̄lo dei: alij p̄ficiunt: alij defi-
ciunt. Poterāt istos significare ille scale: s̄
forte meli⁹ intelligunt oēs boni in illis sca-
lis: et ascendētes et descendēs. Non em̄ fru-
stra non dictū est: cadentes: sed descendē-
tes. Multū autē interest: inter descendere et
cadere. Nam qz cecidit Adā: ideo descen-
dit christ⁹: Ille cecidit: ille descendit. Ille ce-
cidit supbia: ille descendit misericordia. Nō
autē ip̄e sol⁹ descendit: equidē de celo ipse so-
lus descendit. Sed multi imitantes eū sancti
descendūt ad nos: et descenderūt ad nos.
Nam in quadam altitudine corde habita-
bat ap̄s cū diceret: Siue em̄ mente excessi-
mus deo. Jam qd̄ mente excesserat: deo ex-
cesserat. Excedēs em̄ mente omnē huma-
nā fragilitatē: omnē seculi t̄p̄alitatē: oīa q̄
cūqz nascēdo et occidēdo euanesūt trāseū-
tia hec: habitabat corde i quadā ineffabili
p̄tēplatiōe quātū poterat: de q̄ dicit: q̄ au-
diuit ineffabilia v̄ba q̄ nō licet homī loqui:
Sed tibi illa loq̄ nō posset. Ipe autē vidē illa
vt cūqz posset: q̄ tibi loq̄ nō posset: Itaqz si
semp̄ manere vellet i eo qd̄ videbat: et loq̄

nō poterat: te nō leuaret: vbi z tu posses vi-
dere. Quid aut fecit: Descēdit. Nā ibi ait:
Siue em̄ mēte excessim⁹ deo: siue tēperan-
tes sum⁹ vobis. Quid est tēperantes sum⁹?
Sic loq̄mur vt cape possitis: qz z chriſt⁹ ta-
lē se fecit nascēdo z patiēdo: vt possent de
illo homies loq̄. Quia de homie hō facile
loquit: de deo hō q̄n loquit sic quō est de⁹?
Hō aut de hoīe facile loquit. Ut ḡ magni
descēderēt ad paruos: z nō illis tñ loq̄rent
nisi magnū: ipse q̄ magn⁹ erat fact⁹ ē paru⁹
vt de illo magni paruus loq̄rent. Audistis
mō qd dico cū apls legeret: si aurib⁹ aduer-
tist. Dixit hoc: Nō potui vobis loq̄ quasi
spūalib⁹: sed q̄si carnalib⁹. Ergo spūalib⁹ i
excelsis loquit: carnalib⁹ aut vt loquat de-
scēdit. Nā vt sciatis qz cum descēdit: de
illo q̄ descēdit loquit. Ecce Jobānes ma-
nentē in se loquit. In p̄ncipio erat verbū z
verbū erat apud deū: z de⁹ erat v̄bū. Hoc
erat in p̄ncipio apud deū: oīa p̄ ipm facta
sunt: z sine ipō factū ē nihil. Cape si potes:
arripe cibus est. Sed dicitur es mihi. Ille
quidē cibus ē: sed ego infans sum: lactād⁹
sum: vt idone⁹ fieri possim ad māducandū
cibū. Ergo qz tu lacte nutriēd⁹ es: ille aut
cib⁹ ē: ipse cib⁹ p̄ carnē tibi traiecit⁹ ē ad fau-
ces. Quō ḡ cibū mat comedit: vt p̄ carnē
traiciat ad infantē lac factū. sic cib⁹ ange-
lorū dñs verbū caro factū est: z fact⁹ ē lac.
Et dicit apls: Lac vobis potū dedi nō escā:
Nō dū em̄ poteratis: sed nec ad huc quidē
potestis. Ergo dando lac descēdit ad par-
uulos: z qz descēdit: descēdentē dedit. Aut
em̄: Nūq̄d dixi me aliqd iter vos scire: nisi
Jesum chriſtū z hūc crucifixū: Quia si di-
ceret: tñ Jesū chriſtū: est Jesus chriſt⁹ etiā
fm̄ diuinitatez: fm̄ id qd erat verbū apud
deū fili⁹ dei Jesus chriſt⁹: sed hūc: id est h̄
mō dictū: puuli nō capiūt. Quō ḡ capiūt
qui lac capiūt: Jesum chriſtū inquit et hūc
crucifixū. Fuge qd p̄ te fact⁹ ē: z crescis ad
id qd est. Sūt ḡ z ascēdentes z descēdētes.
In illis scalis z ascēdētes sūt z descēdētes.
Ascēdētes q̄ sunt: Qui p̄ficiūt ad intelle-
ctū spūaliū. Descēdētes q̄ sunt: Qui q̄-
uis quātum homies p̄nt fruānt intelligētia
spūaliū: tñ descēdūt ad puulos vt talia eis
dicant q̄lia p̄nt cape: z lacte nutriti possint
idonei fieri z validi ad capiēdū cibū spūa-
lē. Esaias fr̄s etiā ipse ad nos de descēden-
tib⁹ fuit: nā z ipi grad⁹ ei⁹ descēdētes appa-
rēt. Cū em̄ diceret de spūsancto: Requiescet
in q̄t sup̄ eū spūs sapie z intellect⁹: spūs cō-
z fortitudo: spūs scie z pietatis: z spi

rit⁹ timoris dñi: a sapiētia cepit z vsqz ad ti-
morē descēdit. Quō ille q̄ docebat a sapia
descēdit vsqz ad timorē: tu q̄ discis z p̄ficias
a timore ascēde ad sapiētā. Scriptū est. n.
Initiū sapie timor dñi. Jā ḡ psalmū audi-
te. Ecce añ oculos n̄ros ponam⁹ ascēsurū
hominē. Ubi ascēsurū: In corde. Ubi ascē-
surū: Ab hūilitate: id ē a cōualle ploratōis
in locū quē disposuit. Quo ascēsurū: Ad
illud ineffabile qd cū dici nō posset dictū ē
in locū quē disposuit. Cū ḡ sic cepit hō dis-
ponere ascēsum: hoc dico aptius: cū cepit
hō chriſtian⁹ cogitare p̄ficere: incipit pati
liguas aduersantiū. Quicūqz illas nondū
passus ē: nō dū p̄ficiūt. Quicūqz illas nō pa-
tīt: nec conat p̄ficē. Vult nosse qd dicam⁹:
imo qd audiam⁹: si ex̄p̄iat. Incipiat p̄fi-
cere: incipiat velle ascēdere: velle p̄tēnere
terrena fragilia: tp̄alia: felicitatē seculi p̄ ni-
hilo h̄ie: deū solū cogitare: lucris nō gau-
dere: a dānis non cōtabescere: oīa etiā sua
velle v̄dere z paupib⁹ tribuē z seq̄ chriſtū.
Videam⁹ quēadmodū patiat liguas retra-
hētū: z multa p̄dicentū. Et qd ē graui⁹ q̄si
psulēdo a salute auertētū. Qui em̄ cōsulit
alicui ad salutē psulit: ad id qd p̄dē psulit.
Ille aut q̄si cōsulēs retrahit a salute. Quia
ḡ videt h̄ie palliū psulētis: z h̄z venenū pe-
rimētis: lingua dolosa dicta ē. Ascensur⁹ ḡ p̄
ip̄as linguas: p̄mo deū des̄cat. Aut em̄:

Expositio psalmi.
A d te dñe cu tribularer cla-
mauit z exaudisti me. Uñ illū
exaudiuūt. Ut iā p̄stituēt eū ad gra-
d⁹ ascēdēdi. Et qz iā ascēsur⁹ ē: exaudit⁹ qd
orat. **D**ñe erue aīas meā a labijs
iniūstis: z a lingua dolosa. Que ē lin-
gua dolosa: Subdola habēs imaginē con-
sulēdi: z p̄niciē nocēdi. Ip̄i sunt q̄ dicūt: et
tu h̄ factur⁹ es qd nemo fecit: Et tu sol⁹ eris
chriſtian⁹: Et si ofiderit alijs h̄ facere et le-
gerit euāgeliū: vbi p̄cepit dñs fieri: z lege-
rit act⁹ ap̄loy: illi qd dicūt i lingua subdo-
la z labijs iniq̄s: Nō poteris forte implere
multū ē qd aggredieris. Alij p̄hibēdo de-
terrēt: alij laudādo p̄p̄mūt. Quia. n. tñs
ē vita q̄ iā occupauerit mūdū: tāta auētās
chriſti ē: vt rephēdē taz chriſtū nec pagan⁹
audeat: Legit ille q̄ rephēdi nō p̄t: qz dixit:
Vade v̄de oīa q̄ habes: et distribue pau-
pib⁹ z seq̄re me. Chriſto p̄dici nō p̄t: euā-
gelio p̄dici nō p̄t: rephēdi x̄ps nō p̄t: cō-
uertit se dolosa lingua ad laudē p̄hibentē.
Si laudas hortare: Quare laudādo p̄mūt

Alia fra-
t̄ ad dominū.
t̄ exaudiuūt.

Alia fra-
t̄ libera.
t̄ iniquis.

Meli^o est vt tu vitupares: q̄ dolose lauda-
res. Quid em̄ dices vituperādo: Absit:
feda vita ista est: mala vita ista est. Sed q̄a
nosti cū hec dixeris: p̄mi te posse auctorita-
te euāgelica: cōuertis te ad aliud dissuadē-
di gen^o: vt laudādo falso: me a vera laude
phibeas: imo laudando christū: a christo
phibeas dicens: Quid est hoc? Ecce illi se-
cerūt: forte tu non poteris. Incipis ascen-
dere: cadis. **M**onere videt: serpens est: do-
losa lingua est: venenum habet. **R**oga cō-
tra illā: si vis ascendere: et dic deo tuo: **B**o-
mine erue animā meā a labijs iniustis: et a
lingua dolosa. **E**t dicit tibi dominus tuus.
Quid dabit tibi aut quid ap-
ponetur tibi: ad linguā dolosam?
Ad est qd̄ bateas aduersus linguam dolo-
sam: qd̄ opponas lingue dolose: quo te mu-
nias aduersus linguā dolosam: Quid tibi
dabit: aut qd̄ apponet tibi: **I**nterrogauit
exercēs: **N**am ipse dicturus est qd̄ interro-
gat. **R**espōdit em̄ subiiciens sibi interro-
ganti. **S**agitte potentis acute: cū
carbonibus desolatorijs. **U**el: va-
statoribus. **S**ive desolatorijs dicas: si-
ue vastatoribus dicas. **N**am i diuersis co-
dicibus diuersē scriptum: idem significat.
Uidete vastatores carbonēs dicunt: quia
vastando et desolando ad desolationē fa-
cile pducunt. **Q**ui sunt isti carbonēs? **I**n-
telligat caritas vestra: primo que sint sagit-
te. **S**agitte potentis acute: verba dei sunt.
Ecce iaciunt et transfigunt corda: **S**ed cū
transfixa fuerint corda sagittis verbī dei:
amor exercitatur: nō interitus comparatur.
Nouit domin^o sagittare ad amorē: et nemo
pulchrius sagittat ad amorē: q̄ qui ver-
bo sagittat: **I**mmo sagittat cor amantē: vt
adiuuēt amantē: sagittat vt faciat amantē.
Sagitte autem sunt cum agimus verbis.
Carbonēs autē vastatores qui sunt: **P**a-
rum est verbis agere contra linguā subdo-
lam et labia iniqua: parū est verbis agere:
et exemplis agendū est. **E**xempla sunt car-
bonēs vastatores. **E**t quare vastatores di-
cunt: breuiter accipiat caritas vestra. **P**ri-
mo quō exemplis agendum sit videte. **L**in-
gua subdola nihil sic nouit dicere: quo ma-
gis subdola est: nisi vide ne non possis im-
plere: multuz est te hoc aggredi. **A**ccipisti
tu preceptū euāgelicū: habes sagittat: sed
carbonēs nōdum habes. **T**imendū est ne
sagitta sola non valeat aduersus linguā do-
losam: **S**ūt et carbonēs: vtputa incipit tibi

Ha lra
focur.
t apponaf.

em̄ dicere deus: **T**u nō potes: **Q**uare ille
potest: **Q**uare alī potuit: **N**ūquid tu deli-
cator es illo senatore: **N**ūquid tu infirmi-
or es illo senatore: **N**ūquid tu infirmior es
illo: aut illo in valitudine: **N**ūquid tu infir-
mior es feminis: **F**emine potuerūt: viri nō
possunt: **D**elicati diuites potuerunt: pau-
peres non possunt: **S**ed ego inquit multū
peccauit: et multū peccator suz. **N**umerant
etiam qui multū peccauerūt: et eo amplius
amauerūt: q̄ plura illis dimissa sūt peccata:
Quō dictum est in euāgelio: **C**ui modicū
dimittitur: modicū diligit. **C**um ergo fue-
runt ista enumerata: et nomiatiim dicti fue-
runt homines qui potuerūt: ille accepta sagit-
ta in corde accedentibus etiā carbonibus
desolatorijs: desolat in illo cogitatio terre-
na. **Q**uid est em̄ desolatur: **A**d desolatio-
nem perducit. **E**rant autē in illo multa que
male fronderāt multe carnales cogitatio-
nes: seculares multi amores: ipi vrunť car-
bonibus vastatorijs: vt fiat purus locus
desolatus: in cui^o loci puritate faciat deus
edificium suū: quia facta erat ibi ruina dia-
boli: et edificatur ibi christus. **N**am q̄dū
manet ibi diabol^o: non potest edificari chri-
stus. **A**ccendūt carbonēs desolatoriij et re-
ijciunt qd̄ male fuerat edificatum: et desola-
to loco accedit instructor felicitatē perpe-
tue. **U**idete ergo quare dicti sūt carbonēs:
quia qui se cōuertunt ad dominū: de mor-
tuis reuiuiscūt. **C**arbonēs autē quādo ac-
cendunt: ante q̄ accenderent extincti erāt.
Nam extincti carbonēs mortui dicunt: ar-
dentes viui appellant. **E**xempla ergo mul-
torū iniquorū qui cōuersi sunt ad dominū:
carbonēs dicti sunt. **A**udis homines mira-
ri et dicere: **E**go illuz noui: q̄ ebriosus fuit:
q̄ scelerat^o: q̄lis amator circi: aut amphit-
heari: qualis fraudator: mō quō deo fuit:
q̄ innocens factus est. **N**oli mirari: carbo
est. **U**inū gaudes: quē extinctū plāgebas.
Sz q̄n laudas viuū: si nosti laudare: adhi-
be illū mortuo vt accēdat: id est quicūq̄ ad
huc piger est sequi deū: admoue illi carbonē
q̄ erat extinct^o: et habeto sagittā vbi dei: et car-
bonē vastatorē: vt occurras labijs iniq̄s: et
lingue subdole. **Q**uid seq̄t: **A**ccipit iste sa-
gittas ardētes: accipiat carbonēs vastato-
res. **I**ā repulit linguā subdolā et labia iniq̄:
iā ascēdit gradū: incipit p̄ficere: sed adhuc
viuit inter malos: inter iniquos: nōdū est
area ventilata. **P**uta qz triticū factū est: nū-
quid iā in horreo est: **A**dhuc necesse est mul-

ta palea premar: et quantum proficit tantus videt maiora scandala in populo. Nam si non proficiat: non videt iniquitates. Si non sit verax christianus non videt fictos. Etenim fratres et de illa similitudine hoc nos docet dominus et de frumentis et zizanijs. Cum autem creuisset herba et fructum fecisset: tunc apparuerunt et zizania: id est nulli homini apparent mali: nisi factus fuerit ipse bonus: quia cum creuisset herba: et fructum fecisset: tunc apparuerunt zizania. Jam ergo iste cepit proficere: et cepit videre malos: et multa mala que ante non nouerat et clamat ad deum.

Alia lra. mibi quia longatus.

Deu me quod incolatus meus longinquus factus est: Multum a te recessi: peregrinatio mea facta est longinqua. Non dum veni in patriam illam ubi cum nullo malo victurus sum: non dum veni in illam societatem angelorum ubi scandala non timebo. Quare autem non dum sum ibi: Quia incolatus meus longinquus factus est. Incolatus peregrinatio est. Incola dicitur: qui habitat in terra aliena: non in cunitate sua. Longinquus inquit factus est: plongatus incolatus meus. Et ubi longinquus: Aliquam fratres mei cum peregrinatus homo inter meliores viuit: quam in patria sua forte viueret. Sed non sic est quando de illa hierusalē celesti peregrinamur. Putat enim homo patriam: et aliquid quando in peregrinatione illi bene est: inuenit amicos fideles peregrinando: quos in patria inuenire non potuit. Inimicos habuit ut de patria pelleretur: et cum peregrinaret inuenit quod non habebat in patria. Non sic est patria illa hierusalē: ubi omnes boni. Quicquid quod inde peregrinatus inter malos est: nec recedere a malis potest: nisi cum redierit ad societatem angelorum: ut ibi sit unde peregrinatur. Ibi omnes iusti et sancti qui fruiscentur verbo dei sine lectione: sine litteris. Quod enim nobis per paginas scriptum est: per faciem dei illi cernunt. Qualis patria: Magna patria: et miseri sunt peregrini ab illa patria. Sed quid ait iste: Longinqua facta est peregrinatio mea. Maxime eorum vox est: id est ipsius ecclesie que laborat in hac terra: Illius vox est qui clamat a finibus terre in alio loco psalmi dicens: A finibus terre ad te clamaui. Quis nostrum clamat a finibus terre: Nec ego: nec tu: nec ille: sed a finibus terre ipsa sola ecclesia: tota hereditas christi clamat: quia ecclesia hereditas eius. Et de ecclesia dictum est: Postula a me et dabo tibi gentes hereditatem tuam: et possessionem tuam finibus terre. Si

ergo possessio christi usque ad fines terre: et possessio christi omnes sancti: et omnes sancti unus homo in christo: quia unitas sancta in christo est: ipse unus homo dicit: A finibus terre ad te clamaui dum augetur cor meum. Huius ergo hominis longinqua peregrinatio facta est inter malos: Et tanquam diceret illi: cum quibus ergo habitas ut gemas: peregrinatio mea longinqua facta est. Sed quid si cum bonis: Si cum bonis esset: non diceret: heu me. Heu vox est miserie: vox est calamitatis et infelicitatis: sed tamen in spe quia iam vel gemere didicit. Multi enim et miseri sunt et non gemunt: et peregrinant et redire nolunt. Iste iam volens redire cognoscit infelicitatem peregrinationis sue: quia agnouit illam: redit et ascendere incipit: quia cantat cum graduum cepit cantare. Ubi ergo gemit: et inter quos habitat: **Inhabitauit cum tabernaculis cedar.** Verbum hoc quia hebreum est: proculdubio non intellexistis. Quid est inhabitauit cum tabernaculis cedar: Cedar quantum meminimus ex interpretatione nominum hebreorum: tenebras significat. Interpretatum cedar: latine tenebre dicuntur. Postis autem duos filios habuisse Abraam: quos quidem commemorat apostolus: et ad imaginem duorum testamentorum esse dicit: unum ex ancilla erat: alter de libera. Ex ancilla Hismael erat: de libera Sara: quem suscepit ex desperatione per fidem Isaac erat. Uterque ex semine Abraam: sed non uterque heres Abraam. De Abraam natus unum: sed tamen non hereditat: alter etiam heres non solum filius: sed et heres. In Hismael sunt omnes qui carnaliter colunt deum. Ad ipsos enim et vetus testamentum pertinet: quia sic dixit apostolus: Sub lege volentes esse: legem non audistis: Scriptum est enim quod Abraam duos filios habuit: unum de ancilla: et unum de libera: que sunt in allegoria. Hec sunt duo testamenta. Que sunt duo testamenta: Unum vetus et alterum nouum. Actus testamentum a deo: et nouum testamentum a deo: quod de Abraam: et Hismael: et Isaac: Sed Hismael ad terrenum: Isaac ad celeste regnum: Iovet promissiones habet frenas: terrenam hierusalem: frenam palestinam: regnum terrenum: salutem terrenam: hostium subiugationem: abudantiam filiorum: fecunditatem frugum. Omnia ista promissiones sunt terrene: in figura spiritualiter intelliguntur. Quod hierusalem frenam umbra erat regni celestis: et regnum terrenum umbra erat regni celorum: Hismael in umbra: Isaac in

Alia lra
† habitauit.
† habitauit us.

luce. Si ergo **Hismael** in umbra: non mirum: quia ibi tenebre. **Pinguiores** etenim umbre: tenebre sunt. Ergo **Hismael** in tenebris: **Isaac** in luce. Quicquid hic etiam in ecclesia terrenam felicitatem querunt a deo: adhuc ad **Hismael** ptinent. **Ipsi** sunt qui contradicunt spiritualibus proficientibus et detrahunt illis: et habent labia iniqua: et linguas subdolas. Contra quos rogauit iste ascendens: et appositum sunt ei carbonem desolatorij: et sagitte potentis acute. **Inter** illos enim adhuc uiuit donec tota area uentiletur: ideo dixit: inhabitauit cum tabernaculis cedar. Nam et ipsa tabernacula **Hismael** cedar dicta sunt. Sic habet liber geneleos: sic h3 qd cedar ad **Hismael** pertinet. Ergo **Isaac** cum **Hismael**: id est qui pertinent ad **Isaac**: inter illos uiuunt qui ptinent ad **Hismael**. **Isti** sursum uolunt ascendere: illi deorsum uolunt p̄mere. **Isti** uolare uolunt ad deum: illi conant p̄nas euellere. Namq; apud apostolũ ita dicit: **Sicut** tunc qui fm carnem natus erat p̄sequebatur eum qui fm spiritu: ita et nunc. **Spirituales** ergo p̄secutionem patiuntur a carnalibus. Sed qd dicit scriptura: **Eijce** ancillam et filium eius: nō em̄ heres erit filius ancille cuz filio meo **Isaac**. Sed hoc quod dicit: **eijce** quādo erit: Quādo area ceperit uentilari. **Modo** autē anteq̄ eijciatur dicit: **Deu** me qz incolatus meus longinquus factus est: inhabitauit cum tabernaculis cedar. **Et** exponit nobis qui sunt isti q̄ ptinent ad tabernacula cedar. **Multum** p̄grinata est anima mea. **Re** p̄grinationem corporalē intelligeres animaz dixit p̄grinari. **Corpus** p̄grinat locis: anima p̄grinat affectibus. **Si** amaueris terram p̄grinatis a deo: si amaueris deũ: ascendis ad eũ. **In** caritate dei et p̄mi exerceamur: ut redeamus ad caritatez. **Si** cadamus in terraz: marcescimus et putrescimus. **Iste** autē qui ceciderat: descensum est ad eum ut ascēderet: intēdens tempore p̄grinationis sue: dixit se p̄grinari i tabernaculis cedar. **Quare?** Quia multum p̄grinata est anima mea. **Ibi** p̄grinatur: ubi ascendit non corpe p̄grinat: nō corpe ascēdit. Sed ubi ascēdit: **Ascē**siones inq̄t in corde. **Si** ergo ascēdit in corde: nō ascēdit. **Nō** ascēdit p̄ ascēsiōes cordis: nisi aia q̄ p̄grinat. Sed donec pueniat: multum p̄grinata est aia mea. **Ubi?** In tabernaculis cedar. **Cū** his qui oderūt pacē erā

Alia **Isa**
f incola fuit.

pacificus: **Uerũ** ut audiat fratres carissimi: non poteritis p̄bare q̄ uera cantetis: nisi ceperitis facere qd cantastis. Quā tũlibet illud dicaz: quomolibet exponam: qualibuscũq; uerbis uersem: non intrat in cor eius: in quo nō est opus eius. **Incipite** agere: et uidete qd loquamur. **Tũc** ad singula uerba lachryme p̄fluent: tunc psalmus cantat: et facit cor qd in psalmo cantat. **Q̄** multi em̄ sonant uoce: et corde muti sũt. **Et** q̄m̄lti tacēt labijs: et clamāt affectu. **Quia** ad cor hominis: aures dei. **Sicut** aures corporales ad os hominis: sic cor hominis: ad aures dei. **Multi** clauso ore exaudiunt: et multi in magnis clamorib; nō exaudiunt. **Affectibus** orare debemus: et dicere: **Multum** p̄grinata est anima mea. **Cum** his q̄ oderunt pacem: eram pacificus. **Quid** enim aliud dicimus istis hereticis: nisi cognoscite pacem: amate pacē. **Iustos** uos dicitis: **S; si** iusti essetis: inter paleā grana gemeretis. **Nam** quia sunt grana in catholica et uera grana sunt: ideo tolerāt paleā donec uentiletur area: qz inter paleam clamant: **Deu** me qd incolatus meus longinquus factus ē: inhabitauit cum tabernaculis cedar. **In**habitauit inquit cum palea: sed quomō d palea multus sum? exit: sic de cedar tenebre. **In**habitauit cum tabernaculis cedar: multum p̄grinata est anima mea. **Frumētōrũ** uox est: inter paleas gementiũ. **Hec** loquimur illis qui oderūt pacem et dicimus: **Cū** his qui oderūt pacē eram pacificus. **Qui** sunt qui oderūt pacem? **Qui** considerūt uinitatem. **Si** enim pacem non odissent: in uinitatem aũsissent. **Sed** uidelicet p̄pterea se sepa uerunt ut iusti essent: ut non haberent mixtos iniustos. **Aut** nostra est ista uox: aut illorũ: **Elige** cuius sit. **Catholica** dicit: **Nō** est dimittenda uinitas: non est p̄cedenda ecclesia dei: **Judicabit** deo de malis et bonis postea. **Si** nunc mali a bonis sepeparari non possunt: ferendi sunt ad tempus. **Ad** ali in area nobiscum esse possunt: in horreo non possunt. **Et** forte hodie qui mali apparent: cras boni erūt: **Et** qui de bonitate hodie superbiūt: cras mali inueniunt. **Quis** quis ergo humiliter malos ad tempus fert: ipse perueniet ad requiem sempiternam. **Hec** uox catholica est. **Illorum** autē uox qualis ē nō intelligentiũ: neq; q̄ loquũtur: neq; de quib; affirmāt: **Ne** tangas inuidiũ: et q̄ tetigerit inuidiũ inq̄nabit. **Sepem** nos: ne comisceamur malis. **Et** nos illis.

Amate pacem: diligite unitatē. Nescitis a
 ¶ multis bonis sepanimi: dum quasi ma-
 lis calūniamini: Furiant: seuiunt: quando
 ista dicim⁹: Nā querūt z mortificare nos.
 Apparuerūt sepe impet⁹ eorū: apparuerūt
 insidie. Cum ergo inter insidias illoz uiu-
 mus: z quibus dicim⁹: amate pacē: aduer-
 sant nobis: nonne vox ista nostra est: cum
 his qui oderunt pacē eram pacificus. **Cū**
 loquerer illis debellabāt me gra-
 tis: Quid est em̄ fratres debellabant me:
 Et parū erat: si nō adderet gratis. Quibus
 dicim⁹: amate pacē: christū amate: nūquid
 dicimus: honorate nos: S; honorate chri-
 stum: nos nolum⁹ honorari: sed illū. Nam
 nos quid sum⁹ ad aplm̄ Paulū: qui tamē
 dicebat illis paruulis: quos mali homines
 z mali suasores p̄cidere ab unitate i scisma-
 ta volebant: Quid eis dicebat ille: Nūquid
 Paulus p̄ vobis crucifixus est: aut in no-
 mine Pauli baptizati estis: Hoc z nos di-
 cimus: amate pacē: amate christū. Si enīz
 amant pacē: christū amant. Cū ergo dici-
 mus: amate pacē: hoc dicim⁹: amate chri-
 stū. **Quare:** Quia de christo ait apostol⁹:
 Ipse ē em̄ pax nostra: qui fecit vtrāq; vnū.
 Si ḡ christus idō pax: qz fecit vtrāq; vnū:
 quare vos de vno fecistis duo: Quō ergo
 pacifici estis: vt cum christus faciat vnum
 de duobus: vos facitis de vno duo: Sed
 qz hec dicimus: cū his qui oderunt pacem
 sum⁹ pacifici: et tamē illi qui oderūt pacē:
 cum loqueremur eis debellabant nos gra-
 tis.

Explicit Tractatus de ps. CXX.
Incipit Tractatus de ps. CXX.

Ecū dicitur iste psalmus eorū quo-
 rum titulus est: **Canticum gra-
 duū.** Plures em̄ sunt significan-
 tes vt iam in primo eorū audistis: ascēsum
 nostrū. Qui sit in corde ad deū: in cōualle
 plorationis: id est ab hūilitate cōtribulati-
 onis. Ascēsus enim vtilis nobis nō potest
 esse: nisi p̄mo hūiliati: a cōualle nobis ascē-
 dendū esse meminerimus. Cōualis enim
 terre locus est dep̄sus. Sicut loca terre al-
 ta montes z colles: ita cōualis locus hūi-
 lis: ne dñi p̄propere et p̄postere querim⁹ ex-
 altari: nō ascendam⁹ sed ruamus. Vocuit
 autē ipse dñs a cōualle plorationis ascēden-
 dū: qñ p̄ nobis hūiliari vsq; ad mortē cru-
 cis z pati dignat⁹ ē. Hoc exemplū nō relin-
 quam⁹. Ista cōualle plorationis martyres
 intellexerūt. **Uñ intellexit: Unde: Quia**

et ipsi de cōualle plorationis vt coronarent
 ascenderūt. Congruit z hodierno diei psal-
 mus iste: canticū graduū. **De illis em̄ di-
 ctum est: Euntes ibant z flebant mittentes**
 semina sua. **Hec est cōualis plorationis:** vbi
 a flentibus mittunt semina. **Que sunt autē**
 semina: **Bona opa in ista tribulatione ter-
 rena.** Qui bene opat in cōualle ploratio-
 nis: sicut est homini semināti p̄ byemē. Nū-
 quid frigore ab ope deterret: Sic pressuris
 mūdi non debem⁹ a bono ope deterri: qz
 vides quid sequit. **Euntes inquit ibant et**
 flebant mittentes semina sua. **Valde mise-
 ri si semp flebāt: valde miseri si nunq; de la-
 chrymis sūt liberādi.** Sed vide qd sequit:
**Veniētes autē veniēt in exultatiōe: portan-
 tes germina sua.** **Nihil aliud istis canticis**
 docemur fratres ḡ ascēdere: sed ascēdere i
 corde: in affectu bono: in fide: z spe: z cari-
 tate: in desiderio p̄petuitatis: z vite eterne.
Si ascendit: cōgruit nos dicere: quō ascen-
 dendū sit. **Quāta terribiliora lecta de euā-
 gelio: audiuit caritas v̄ra: Tūdetis certe:**
 quia hora dñi sicut fur in nocte ita veniet.
Si sciret inquit paterfamilias qua hora fur
 veniret: **Amē dico vobis: quia nō pateret**
 pfodere parietē suū. **Vicinis modo: Quis**
 ergo nouit qua hora veniet: que hora sicut
 fur erit: **Nescis qua hora veniat: semp vi-**
 gila: vt quod nescis qñ veniat: patū te in-
 ueniat cū venerit: **Et ad h forte nescis: qñ**
 ventur⁹ est: vt semp patus sis. **Illū em̄ pa-**
 trēfamilias subito occupabit hora illa: qui
 paterfamilias supbus significat⁹ est. **Noli**
 velle esse paterfamilias: z non te subito illa
 hora occupabit. **Et quid ero inquis: Qua-**
 le audisti de psalmo: **Paup z dolens ego**
 sum. **Si em̄ pauper z dolens eris: non eris**
 paterfamilias: quē illa hora subito inueni-
 et: z subito premet. **Paterfamilias em̄ sūt**
 illi qui p̄sumentes de cupiditatibus suis: z
 in delitijs huius seculi defluentes timent:
 z erigunt aduersus humiles: z insultant in
 sanctis intelligentibus angustā v̄tam: que
 ducit ad vitam. **Talibus em̄ veniet illa ho-**
 ra subito: quia tales erant z in dieb⁹ Noe:
 quorum dierum cōmemorationem audi-
 stis factam in euangelio: **Sic erit aduētus**
 filij hominis inquit: quomō in dieb⁹ Noe:
Manducabāt: bibebant: nubebant: vxo-
 res ducebant: nouellabant: edificabāt: do-
 nec introijt Noe in arcam: z venit diluuiū
 et p̄didit omnes. **Quid ergo: Omnes pe-**
 ribunt qui ista faciunt: qui nubunt: qui

Marginal notes in a smaller hand, partially cut off on the left edge of the page.